

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-26-06

Druk nr 421
Warszawa, 9 marca 2006 r.

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej wraz z projektem aktu wykonawczego.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

(-) Kazimierz Marcinkiewicz

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 2004 r. o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 67) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) tytuł ustawy otrzymuje brzmienie:
„o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania”;
- 2) w art. 1 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Ustawa określa:
  - 1) zasady, warunki i tryb przyznawania osobom fizycznym mającym miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej prawa pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych, które ma być wszczęte lub jest prowadzone w Polsce, a także prawa pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania;
  - 2) zasady, warunki i tryb przyznawania osobom fizycznym mającym miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej prawa pomocy na potrzeby

postępowania w sprawach cywilnych, które ma być wszczęte lub jest prowadzone w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, a także prawa pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania.”;

3) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania w przedmiocie przyznania prawa pomocy stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.²⁾) oraz ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398).”;

4) po art. 3 dodaje się art. 3a w brzmieniu:

„Art. 3a. Przyznanie prawa pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu nie jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego;”;

5) w art. 4 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Wnioskodawca mający miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu w innym państwie członkowskim może ubiegać się o przyznanie prawa pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania w sprawie cywilnej, w której jurysdykcja przysługuje sądom polskim.”;

6) w art. 9 po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Wniosek o przyznanie prawa pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania w sprawie cywilnej powinien ponadto zawierać szczegółowe przedstawienie okoliczności faktycznych tej sprawy.

- 1b. Do wniosku dołącza się oświadczenie wnioskodawcy wskazujące, czy wnioskodawcy zostało już wcześniej przyznane prawo pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu, a jeżeli prawo takie było już przyznane, lecz nie doszło do zawarcia ugody, to z jakich przyczyn do zawarcia ugody nie doszło.”;
- 7) w art. 10 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
- „3. Jeżeli wniosek o przyznanie prawa pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania w sprawie cywilnej nie zawiera przedstawienia okoliczności faktycznych tej sprawy, sąd wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia braków w wyznaczonym terminie, nie dłuższym niż miesiąc.”;
- 8) w art. 12 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
- „2a. Sądem właściwym do rozpoznania wniosku o przyznanie prawa pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania w sprawie cywilnej jest sąd, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy, której dotyczy wniosek.”;
- 9) w art. 15 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
- „3. Sąd może odmówić przyznania prawa pomocy z przyczyn dotyczących istoty sprawy, jeżeli wcześniej zostało przyznane wnioskodawcy prawo pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania w sprawie cywilnej, lecz do zawarcia ugody nie doszło.”;
- 10) w art. 21 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
- „2. Wnioskodawca, który ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, może ubiegać się o przyznanie prawa pomocy w celu ugodowego załatwienia

sporu przed wszczęciem postępowania w sprawie cywilnej, w której jurysdykcja przysługuje sądom innego państwa członkowskiego, na warunkach określonych w niniejszym rozdziale.”;

11) w art. 32 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem oraz dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) szczegółowe zasady ponoszenia kosztów prawa pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej oraz Krajowej Rady Radców Prawnych, z uwzględnieniem sposobu ustalania tych kosztów oraz maksymalnej wysokości opłat za udzieloną pomoc.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem 30 maja 2006 r.

---

¹⁾ Przepisy niniejszej ustawy wdrażają art. 3 ust. 2 lit. a dyrektywy Rady 2003/08/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. w celu usprawnienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sporach transgranicznych poprzez ustanowienie minimalnych wspólnych zasad odnoszących się do pomocy prawnej w sporach o tym charakterze (Dz. Urz. WE L 26 z 31.01.2003, str. 41; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 6, str. 90).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123,

poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538 i Nr 267, poz. 2258 oraz z 2006 r. Nr 12, poz. 66.

UZASADNIENIE

Konieczność nowelizacji ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej wynika z faktu, że w obowiązującej ustawie świadomie pominięto wdrożenie do polskiego porządku prawnego art. 3 ust. 2 lit. a dyrektywy Rady 2003/8/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. mającej na celu ułatwienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sporach transgranicznych poprzez ustanowienie minimalnych wspólnych zasad odnoszących się do pomocy prawnej w sporach o tym charakterze, licząc się z uchwaleniem przez Sejm poprzedniej kadencji ustawy o dostępie do pomocy prawnej (projekt przygotowano w Ministerstwie Sprawiedliwości) – z którą zagadnienie stanowiące przedmiot regulacji art. 3 ust. 2 lit. a dyrektywy było ściśle związane – do czego jednak nie doszło.

Celem projektowanych zmian jest uzupełnienie obowiązującej ustawy o prawie pomocy przez wdrożenie art. 3 ust. 2 lit. a dyrektywy, który stanowi – między innymi – że pomoc prawna jest uważana za właściwą, jeżeli gwarantuje doradztwo przedprocesowe, mające na celu rozstrzygnięcie sporu przed wniesieniem sprawy do sądu. Przepis dyrektywy, którego wdrożenie do polskiego porządku prawnego dotychczas pominięto, nakłada na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia, niezależnie od pomocy prawnej w postępowaniu sądowym, także pomocy prawnej udzielanej przez profesjonalnego doradcę prawnego (w Polsce – przez adwokata lub radcę prawnego) jeszcze przed wszczęciem postępowania. Celem udzielenia tej pomocy ma być ugodowe rozwiązanie sporu i tym samym uniknięcie wszczęcia postępowania sądowego.

Projekt nowelizacji ustawy o prawie pomocy przewiduje zatem:

1. Uzupełnienie zakresu przedmiotowego ustawy o prawie pomocy przez wskazanie, że reguluje ona również prawo pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania sądowego w sprawie cywilnej (zmiana art. 1 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy). Projekt przewiduje, że pomoc będzie udzielana tylko w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania. Udzielenie pomocy

prawnej przez adwokata lub radcę prawnego powinno służyć rozstrzygnięciu sporu w celu zapobieżenia wszczęcia postępowania sądowego. Jednocześnie w projektowanym art. 3a zawarto wyraźne uregulowanie, że przyznanie prawa pomocy w celu ugodowego rozstrzygnięcia sporu nie jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego. Celem takiego zapisu jest usunięcie ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych. Zaznaczyć bowiem należy, że w wielu wypadkach zakres pomocy udzielonej przed wszczęciem postępowania, co do zasady, nie będzie wymagał udzielenia takiego pełnomocnictwa.

2. Wprowadzono do rozdziału o prawie pomocy w postępowaniu prowadzonym w Rzeczypospolitej Polskiej (rozdział 2) wyraźne wskazanie, że wnioskodawca mający miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu w innym państwie członkowskim może ubiegać się o przyznanie prawa pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania w sprawie cywilnej, w której jurysdykcja przysługuje sądom polskim (projektowany art. 4 ust. 2 ustawy). Pomoc prawna udzielana przed wszczęciem postępowania sądowego w celu ugodowego załatwienia sporu opiera się na tych samych zasadach co pomoc prawna udzielana w związku z wszczęciem lub w toku prowadzonego postępowania sądowego. Określając treść prawa pomocy dyrektywa nie dokonuje rozróżnienia między pomocą prawną „przedprocesową”, udzielaną w celu uniknięcia wszczynania postępowania sądowego, i pomocą prawną „procesową” udzielaną w związku z wszczęciem lub prowadzeniem postępowania sądowego. Ponieważ w przypadku pomocy „przedprocesowej” nie toczy się jeszcze żadne postępowanie sądowe – a nawet chodzi o to, aby w ogóle nie zostało ono wszczęte – ustalenie, które państwo członkowskie powinno zapewnić doradztwo przedprocesowe, mające na celu rozstrzygnięcie sporu przed wniesieniem sprawy do sądu (według art. 3 ust. 2 lit. a dyrektywy), inaczej mówiąc, które państwo członkowskie zobowiązane jest do zapewnienia pomocy prawnej, może nastąpić tylko przez odwołanie się do hipotetycznej jurysdykcji, czyli do tego, którego państwa sąd byłby właściwy do rozpoznania sprawy, gdyby zostało wszczęte postępowanie.
3. Różnice między prawem pomocy udzielanym w procesie a prawem pomocy przyznawanym w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem

postępowania sądowego w sprawie cywilnej – decydujące o specyfice projektowanego rozwiązania – znalazły wyraz w przepisach: art. 9 ust. 1a i 1b, art. 10 ust. 3, art. 12 ust. 2a, art. 15 ust. 3.

Odrębności dotyczą:

- a) wprowadzenia wymagania szczegółowego przedstawienia okoliczności faktycznych sprawy jako uzasadnienia wniosku o przyznanie prawa pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania w sprawie cywilnej (projektowany art. 9 ust. 1a i 1b ustawy). Wprowadzenie tego wymagania uzasadnia to, że wniosek jest składany w sytuacji, gdy nie toczy się jeszcze – a nawet nie powinno zostać wszczęte – postępowanie sądowe. Bez wskazania okoliczności sprawy nie jest możliwa merytoryczna ocena zasadności wniosku,
  - b) trybu uzupełnienia braków wniosku co do wymagania przewidzianego w art. 9 ust. 1a i 1b (projektowany art. 10 ust. 3 ustawy),
  - c) wyraźnego wskazania, jaki sąd jest właściwy do rozpoznania wniosku o przyznanie prawa pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania w sprawie cywilnej (projektowany art. 12 ust. 2a ustawy),
  - d) określenia wzajemnych relacji między prawem pomocy „procesowej” i prawem pomocy „przedprocesowej” przez wprowadzenie dodatkowej przesłanki odmowy przyznania prawa pomocy w związku z wszczęciem lub prowadzeniem postępowania sądowego, jeżeli uprzednio wnioskodawcy zostało przyznane prawo pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania w sprawie cywilnej, lecz do ugody nie doszło (projektowany art. 15 ust. 3 ustawy).
4. W sytuacji, gdy wnioskodawca ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, a postępowanie sądowe w sprawie cywilnej powinno się toczyć w innym państwie członkowskim, właściwe do przyznania prawa pomocy są organy tego państwa. Nie można jednak wykluczyć przyznania wnioskodawcy mieszkającemu w Polsce – na warunkach określonych w rozdziale 3

ustawy – ograniczonego prawa pomocy „przedprocesowej” – w celu wystąpienia z wnioskiem do właściwego organu innego państwa członkowskiego o przyznanie prawa pomocy w zakresie doradztwa przedprocesowego, mającego na celu rozstrzygnięcie sporu przed wniesieniem sprawy do sądu innego państwa członkowskiego (art. 3 ust. 2 lit. a dyrektywy). W takiej sytuacji stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału o prawie pomocy w postępowaniu prowadzonym w innym państwie członkowskim (projektowany art. 21 ust. 2 ustawy).

5. Wprowadzenie delegacji ustawowej do wydania przez Ministra Sprawiedliwości przepisów wykonawczych obejmujących stawki wynagrodzenia adwokatów i radców prawnych za udzielenie pomocy prawnej w zakresie wynikającym z art. 3 ust. 2 lit. a dyrektywy wynika z potrzeby określenia takich stawek w stosunku do czynności podejmowanych przed etapem postępowania sądowego. Dotychczasowe stawki dotyczą bowiem czynności podejmowanych przed organami wymiaru sprawiedliwości, mimo to jednak ich konstrukcja pozwala na ich odpowiednie zastosowanie również w innych sytuacjach. Wymaga to jednak wyraźnego uregulowania w rozporządzeniu.
6. Przewidziana w art. 2 projektu ustawy data jej wejścia w życie jest skorelowana z końcowym terminem implementacji dyrektywy w zakresie jej art. 3 ust. 2 lit. a.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Ustawa wywiera skutki w sferze uprawnień osób fizycznych, które mają miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej oraz w innym państwie członkowskim UE.
2. Podstawowym celem ustawy jest wdrożenie art. 3 ust. 2 lit. a dyrektywy Rady 2003/8/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. w celu usprawnienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sporach transgranicznych poprzez ustanowienie minimalnych wspólnych zasad odnoszących się do pomocy prawnej w sporach o tym charakterze (Dz.Urz. WE L 26 z 31.01.2003).
3. Wejście w życie ustawy wywoła pozytywne skutki społeczne w postaci ułatwienia osobom ubogim możliwości rozstrzygania sporów bez konieczności wszczynania kosztownych postępowań sądowych. Wejście w życie ustawy nie wpłynie natomiast na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz sytuację i rozwój regionalny.
4. Projekt został przedstawiony do zaopiniowania Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, Prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego, Krajowej Radzie Sądownictwa, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Krajowej Radzie Notarialnej, Krajowej Radzie Komorniczej oraz Stowarzyszeniu Tłumaczy Polskich i Polskiemu Towarzystwu Tłumaczy Ekonomicznych, Prawniczych i Sądowych. Uwagi do projektu zgłosił Prezes Sądu Najwyższego, który zakwestionował przyjęte w ustawie założenie, że dla celów udzielania prawa pomocy obejmującego przedprocesowe doradztwo prawne w celu pozasądowego, ugodowego załatwienia sprawy, obowiązywać powinna oddzielna procedura. Zdaniem Prezesa Sądu Najwyższego zasadnym byłoby rozważenie takiej konstrukcji projektu, w której zmiana ustawy polegałaby przede wszystkim na rozszerzeniu zakresu już obowiązującego prawa pomocy o przedprocesową pomoc prawną. Zastrzeżeń Prezesa Sądu Najwyższego nie uwzględniono, gdyż wyraźne rozdzielanie obu procedur lepiej służyć będzie podstawowemu celowi przedsądowej

pomocy prawnej, tj. zapobieżeniu wszczęciu postępowania sądowego. Przekonstruowanie całego projektu nie jest ponadto wskazane wobec konieczności pilnej implementacji dyrektywy w zakresie, w jakim czyni to projektowana ustawa.

5. Skutki finansowe

Koszty wdrożenia art. 3 ust. 2 lit. a dyrektywy Rady 2003/8/WE będą obejmowały przede wszystkim koszty wynagrodzenia adwokatów i radców prawnych oraz wydatki na tłumaczenie dokumentów. Pomoc „przedsądowa” będzie w Polsce instytucją nową, w związku z tym nie można przewidzieć zarówno ilości spraw, w których zostanie ona przyznana, jak i wysokość przyznanego wynagrodzenia. Zakładając jednak hipotetycznie, że w okresie siedmiu miesięcy 2006 r. zostanie ona przyznana w 10.000 spraw, to przy przyjęciu, że przeciętna wysokość kosztów wynagrodzenia będzie wynosiła 150 zł, ogólna suma kosztów wynagrodzenia wyniesie 1 500 000 zł. Ponadto należy przewidzieć wydatki na tłumaczenia w wysokości co najmniej 100 zł w każdej sprawie, co spowoduje, że ich koszt wyniesie 1 000 000 zł. Należy wobec tego założyć, że koszty wdrożenia powyższego przepisu dyrektywy, obejmujące zarówno wynagrodzenie, jak i wydatki adwokatów i radców prawnych, wyniosą w 2006 r. ok. 2 500 000 zł. Wydatki na pokrycie kosztów wprowadzonych zmian będą zabezpieczone w planach finansowych sądów apelacyjnych na 2006 r. Tym samym uchwalenie ustawy nie będzie wymagało zmiany ustawy budżetowej. Prawidłowe stosowanie postanowień zaproponowanych w ustawie powinno – dzięki zawieranim ugodom pozasądowym – przyczynić się do zmniejszenia liczby postępowań sądowych i do zmniejszenia ogólnych kosztów wymiaru sprawiedliwości.

6. Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU**

Jarosław Pietras

Min.JP-*439* /2006/DP/kr

Warszawa, dnia *24.02* 2006 r.

**Pani
Jolanta Rusiniak
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-26-06) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

**w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia kosztów prawa pomocy
w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania oraz sposobu
ustalania tych kosztów i maksymalnej wysokości opłat z udzieloną pomoc**

Na podstawie art. 32 pkt 3 ustawy z dn. 17 grudnia 2004 r. o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 67 oraz z 2006 r. Nr ..., poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Koszty prawa pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem postępowania ponoszone przez Skarb Państwa obejmują:

- 1) wynagrodzenie za pomoc prawną świadczoną przez adwokata lub radcę prawnego, w wysokości nie wyższej niż 150 % stawek minimalnych opłat, określonych w przepisach o opłatach za czynności adwokackie i radców prawnych, oraz
- 2) niezbędne, udokumentowane wydatki adwokata lub radcy prawnego.

§ 2. 1. Przyznając wynagrodzenie, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy adwokata lub radcy prawnego, a także charakter sprawy i wkład pracy adwokata lub radcy prawnego w przyczynienie się do jej wyjaśnienia, a w szczególności do ugodowego załatwienia sporu.

2. Podstawę ustalenia wysokości wynagrodzenia stanowią stawki minimalne określone w przepisach o opłatach za czynności adwokackie i radców prawnych.

3. Wynagrodzenie za pomoc prawną sąd podwyższa o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług, obowiązującą w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu.

§ 3. Wniosek o przyznanie kosztów pomocy prawnej powinien zawierać oświadczenie, że wynagrodzenie nie zostało zapłacone w całości lub w części.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 30 maja 2006 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Uzasadnienie

Ustawa z dnia ..... o zmianie ustawy o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonych w państwach członkowskich Unii Europejskiej przewiduje zgodnie z art. 3 ust.2 lit. a) Dyrektywy Rady 2003/8/WE pomoc prawną udzielaną przez profesjonalnego doradcę prawnego (w Polsce - przez adwokata lub radcę prawnego) jeszcze przed wszczęciem postępowania. Jest to pomoc udzielana tylko w celu ugodowego załatwienia sporu i tym samym dla uniknięcia wszczęcia postępowania sądowego. Koszty takiej pomocy będą ponoszone przez Skarb Państwa. Dotychczas obowiązujące rozporządzenie ustalające stawki dotyczy jedynie czynności podejmowanych przed organami wymiaru sprawiedliwości, gdyż instytucja "przedprocesowej" pomocy udzielanej w celu ugodowego załatwienia sporu zostanie dopiero wprowadzona w/w ustawą. W związku z powyższym zachodzi potrzeba określenia szczegółowych zasad ponoszenia kosztów takiej pomocy, z uwzględnieniem sposobu ich ustalania oraz maksymalnej wysokości opłat za udzieloną pomoc.

Czynności podejmowane w ramach "przedprocesowej" pomocy prawnej będą różnić się w zależności od rodzaju sprawy cywilnej lub ze względu na wartość przedmiotu sporu. Uzasadnia to odwołanie się w projektowanym rozporządzeniu do stawek określonych przepisami o opłatach za czynności adwokackie i radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Różnice w charakterze czynności, które należy podjąć w postępowaniu sądowym i przedsądowym nie są jednak aż tak znaczne, by konieczne było ustalenie odrębnej wysokości stawek dla postępowania przedsądowego. W praktyce bowiem prawidłowe świadczenie prawa pomocy w tych sprawach wymaga takiej samej wiedzy merytorycznej, zbliżonego nakładu pracy oraz związane jest z podobną odpowiedzialnością cywilnoprawną jak w trakcie postępowania sądowego. Stawki, zasady zasądzania opłat jak i zasady ponoszenia kosztów nieopłaconej pomocy mogą mieć odpowiednie zastosowanie zarówno do fazy postępowania przed organami wymiaru sprawiedliwości, jak i pomocy przedsądowej.

Wydanie nowego rozporządzenia regulującego całościowo sprawy związane z kosztami pomocy prawnej udzielonej w ramach prawa pomocy przed wszczęciem postępowania przez adwokata lub radcę prawnego oraz ponoszeniem przez Skarb Państwa

kosztów tej pomocy, jest uzasadnione potrzebą efektywnego wdrożenia do polskiego porządku prawnego nowej instytucji – pomocy „przedprocesowej”.

Określenie terminu wejścia w życie rozporządzenia uzależnione jest od przyjęcia i daty wejścia w życie w/w ustawy o zmianie ustawy o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej.